חבר עם ארבע רגליים: האם חיות מחמד משפרות את מצב הרוח?

מאגר טקסטים לכיתה ז׳ · טקסט מידעי · גרסה: רגיל

מהדורה למורה – מפתח תשובות

המהדורה למורה מופיעה בעמוד הראשון. דפי התלמיד מתחילים בעמוד הבא. בשאלות פתוחות – תשובה לדוגמה ומחוון; כל תשובה מנומקת מהטקסט מתקבלת.

חלק א׳ – הבנה ואיתור מידע (רמה א׳)

תשובה 1: *לפי פסקה ב׳, אילו שתי השפעות טובות של חיות מחמד נמצאו במחקרים?* – ליטוף מוריד לחץ ומרגיע את קצב הלב; בעלי כלבים יוצאים יותר להליכות ופוגשים יותר אנשים.

תשובה 2: *מה, לפי הטקסט, צריך לבדוק לפני שמאמצים? ציינו שלוש שאלות.* – מי יוציא לטיול גם בגשם; מי ישלם על אוכל ווטרינר; מה יקרה בחופשות; האם יש אלרגיה (מספיקות שלוש).

3. מה עשתה נטע ששכנע את ההורים להסכים לכלב? [איתור מידע]

- (א) הוציאה כל יום את הכלב של השכנה
- (ב) חסכה כסף שלוש שנים
- (ג) קיבלה ציון טוב
- (ד) ביקשה מהמורה לדבר עם ההורים

תשובה 3: הוציאה כל יום את הכלב של השכנה, וכך הוכיחה שהיא רצינית.

חלק ב׳ – הסקת מסקנות, השוואה והבנת מונחים (רמה ב׳)

תשובה 4: *הסבירו את דברי הווטרינר: "חיית מחמד היא לא תרופה. היא בן לוויה."* – אי אפשר לצפות שחיה "תרפא" קשיים; היא מלווה ותומכת, וההשפעה הטובה תלויה בטיפול נכון ובקשר.

5. מדוע "קשה לדעת מה הסיבה ומה התוצאה" במחקרים על חיות מחמד? [הבנה ופרשנות]

- (א) כי ייתכן שמשפחות שמצבן טוב ממילא נוטות יותר לגדל חיות
- (ב) כי חיות לא עונות על שאלונים
- (ג) כי החוקרים לא אוהבים חיות
- (ד) כי המחקרים נעשו רק על חתולים

תשובה 5: כי ייתכן שהקשר הפוך: לא החיה משפרת את מצב הרוח, אלא משפחות שיש להן זמן, מקום וכסף נוטות לגדל חיות.

תשובה 6: *מה אפשר להסיק מכך שהכותב מביא גם מחקרים שלא הגיעו לאותן תוצאות?* – שהטקסט אמין ומאוזן: הוא לא מנסה "למכור" רעיון, אלא מציג את הידע כפי שהוא, כולל הספקות.

תשובה 7: *השוו בין שלושת ההסברים לכך שחיות מחמד עוזרות (פסקה ה׳). איזה מהם קשור לרגש, איזה לזמן ואיזה לתפקיד?* – רגש – קבלה בלי שיפוט; זמן – שגרה קבועה; תפקיד – אחריות ותחושה שסומכים עליי.

חלק ג׳ – טיעון והבעת עמדה (רמה ג׳)

תשובה 8: *"אימוץ חיית מחמד הוא החלטה של כל המשפחה, לא של ילד." האם אתם מסכימים? נמקו והסתמכו על פרט אחד מהטקסט.* – תשובה פתוחה. מחוון: עמדה + נימוק + פרט (משך חיי כלב, עלויות, חופשות, אלרגיות; מנגד – אחריות הילד).

תשובה 9: *כתבו מכתב שכנוע להורים (8–10 שורות): או בעד אימוץ חיית מחמד, או בעד דרך אחרת ליהנות מבעלי חיים. השתמשו בשני טיעונים מהטקסט.* – משימת כתיבה. מחוון: פנייה, עמדה, 2 טיעונים מהטקסט, מענה לחשש אחד של ההורים, סיום.

מחוון לשאלות עמדה (חלק ג׳): עמדה ברורה – 2 נק׳ · נימוק הגיוני – 3 נק׳ · הוכחה/דוגמה מהטקסט – 3 נק׳ · לשון ומבנה – 2 נק׳.

דף התלמיד

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

הרבה ילדים מבקשים מההורים כלב או חתול. הטקסט שלפניכם מציג מה יודעים החוקרים על הקשר בין חיות מחמד לבין מצב הרוח – וגם מה כדאי לבדוק לפני שמאמצים. קִראו ושימו לב להבדל בין עובדות, הסברים ועצות.

א

"הוא מחכה לי ליד הדלת"

"כשאני חוזרת מבית הספר אחרי יום קשה, הדבר הראשון שאני רואה זה את פלפל מחכה ליד הדלת וקופץ עליי", מספרת נטע, בת 12. "אי אפשר להישאר עצובה כשמישהו כל כך שמח לראות אותך." נטע איננה היחידה. סקרים בקרב משפחות מראים שרבים מבעלי חיות המחמד מתארים אותן כ"בני משפחה", ובני נוער רבים מספרים שהכלב או החתול הם מי שהם פונים אליו כשקשה.

ב

מה אומרים המחקרים?

בעשרות השנים האחרונות נערכו מחקרים רבים על הקשר בין אנשים לבעלי חיים. חלק מהם מצאו שליטוף של כלב או חתול עשוי להוריד את רמת הלחץ ולהרגיע את קצב הלב. אחרים מצאו שבעלי כלבים נוטים לצאת יותר להליכות ולפגוש יותר אנשים בדרך – שני דברים שידוע שהם טובים למצב הרוח. יש גם בתי ספר ובתי חולים שבהם כלבים מאולפים מבקרים באופן קבוע, כדי לעזור לילדים להירגע.

ג

עם זאת, החוקרים מדגישים שהתמונה מורכבת. לא כל המחקרים הגיעו לאותן תוצאות, ולפעמים קשה לדעת מה הסיבה ומה התוצאה: אולי חיות מחמד משפרות את מצב הרוח, ואולי פשוט משפחות שיש להן זמן, מקום וכסף נוטות יותר לגדל בעלי חיים. "חיית מחמד היא לא תרופה", אומר ד"ר אסף נחום, וטרינר שעוסק גם בחינוך. "היא בן לוויה. ובן לוויה טוב יכול לעשות הבדל גדול – אבל רק אם יש בבית מי שדואג לו כמו שצריך."

ד

למה זה עובד?

יש כמה הסברים אפשריים לכך שבעלי חיים משפרים את התחושה שלנו. הראשון: הם מקבלים אותנו כמו שאנחנו. כלב לא שואל איזה ציון קיבלת. השני: הם יוצרים שגרה. מי שצריך להאכיל חתול בשבע בבוקר, או להוציא כלב לטיול בערב, מקבל מבנה קבוע ליום, וזה מרגיע. השלישי: אחריות. ילדים שמטפלים בבעל חיים מרגישים שסומכים עליהם, ולומדים לשים לב לצרכים של מישהו אחר.

ה

לפני שמאמצים: כמה שאלות חשובות

מומחים ממליצים לא לאמץ חיית מחמד מתוך התלהבות של רגע. כדאי לשאול שאלות: מי יוציא את הכלב לטיול גם בגשם? מי ישלם על אוכל ועל טיפול אצל הווטרינר? מה יקרה בחופשות? האם יש במשפחה מישהו עם אלרגיה? "הטעות הנפוצה היא לחשוב שזו החלטה של ילד", אומר ד"ר נחום. "זו החלטה של כל המשפחה, לשנים ארוכות. כלב יכול לחיות יותר מעשר שנים."

ו

ולמי שלא יכול לגדל בעל חיים בבית? יש דרכים אחרות ליהנות מהקשר: להתנדב במקלט לבעלי חיים, לעזור לשכנים לטייל עם הכלב שלהם, או לבקר בפינת חי. נטע, אגב, ביקשה כלב שלוש שנים לפני שההורים הסכימו. "בסוף הם אמרו כן כשראו שאני מוציאה כל יום את הכלב של השכנה", היא מחייכת. "הם הבינו שאני רצינית."

📖 מילון מילים

מילה	פירוש
סקר	שאלות ששואלים הרבה אנשים כדי לדעת מה הם חושבים
מאולפים	שלימדו אותם להתנהג בצורה מסוימת
מורכבת	לא פשוטה, יש בה כמה צדדים
בן לוויה	מי שנמצא איתך והולך איתך

✏️ שאלות

🔎 איתור מידע
התשובה כתובה במפורש בטקסט – מאתרים אותה.

🧩 הבנה והסקה
התשובה לא כתובה במפורש – מחברים רמזים ומסיקים.

💭 חושבים ומרגישים
מביעים עמדה ומנמקים לפי הטקסט ולפי מה שאנחנו חושבים.

לפני כל תשובה שאלו את עצמכם: **מה כבר נתון בשאלה? מה נשאר לי לברר?** סמנו את מילות ההוראה (ציינו, הסבירו, השוו, נמקו).

חלק א׳ – הבנה ואיתור מידע (רמה א׳)

1. לפי פסקה ב׳, אילו שתי השפעות טובות של חיות מחמד נמצאו במחקרים? [איתור מידע]

2. מה, לפי הטקסט, צריך לבדוק לפני שמאמצים? ציינו שלוש שאלות. [איתור מידע]

3. מה עשתה נטע ששכנע את ההורים להסכים לכלב? [איתור מידע]

(א) הוציאה כל יום את הכלב של השכנה
(ב) חסכה כסף שלוש שנים
(ג) קיבלה ציון טוב
(ד) ביקשה מהמורה לדבר עם ההורים

חלק ב׳ – הסקת מסקנות, השוואה והבנת מונחים (רמה ב׳)

4. הסבירו את דברי הווטרינר: "חיית מחמד היא לא תרופה. היא בן לווית" [הבנה ופרשנות]

5. מדוע "קשה לדעת מה הסיבה ומה התוצאה" במחקרים על חיות מחמד? [הבנה ופרשנות]

א) כי ייתכן שמשפחות שמצבן טוב ממילא נוטות יותר לגדל חיות

ב) כי חיות לא עונות על שאלונים

ג) כי החוקרים לא אוהבים חיות

ד) כי המחקרים נעשו רק על חתולים

6. מה אפשר להסיק מכך שהכותב מביא גם מחקרים שלא הגיעו לאותן תוצאות? [הסקת מסקנות]

7. השוו בין שלושת ההסברים לכך שחיות מחמד עוזרות (פסקה ה׳). איזה מהם קשור לרגש, איזה לזמן ואיזה לתפקיד? [השוואה]

חלק ג׳ – טיעון והבעת עמדה (רמה ג׳)

> תזכורת לכתיבת תשובה מלאה: הצהרת עמדה ברורה + נימוק הגיוני + הוכחה או דוגמה (מהטקסט או מהשטח).

8. "אימוץ חיית מחמד הוא החלטה של כל המשפחה, לא של ילד." האם אתם מסכימים? נמקו והסתמכו על פרט אחד מהטקסט. [הבעת עמדה]

העמדה שלי	
הנימוק	
הוכחה / דוגמה	

9. כתבו מכתב שכנוע להורים (8–10 שורות): או בעד אימוץ חיית מחמד, או בעד דרך אחרת ליהנות מבעלי חיים.
השתמשו בשני טיעונים מהטקסט. [משימת כתיבה]

כרטיס יציאה

דבר אחד חדש שלמדתי מהטקסט: _____

שאלה שעדיין יש לי: _____

איך הרגשתי בעבודה על הטקסט? 😀 🙂 😐 ☹